

28 september 2018

PROMEMORIA**Försäkringsdistributionslagen och captiveföretag****1 Inledning**

- 1.1** Advokatfirman Vinge KB ("**Vinge**") har blivit tillfrågad av Swedish Risk Management Association ("**Swerma**") att översiktligt redogöra för vad försäkringsdistributionslagen ("**FDL**") och Finansinspektionens föreskrifter om försäkringsdistribution FFFS 2018:10 ("**Föreskrifterna**") medför för skyldigheter för captiveföretag.
- 1.2** Försäkringsdistributionsdirektivet ("**IDD**") ersätter det tidigare försäkringsförmedlardirektivet ("**IMD**") från och med 1 oktober 2018. IDD implementeras i Sverige genom FDL och Föreskrifterna. IDD skiljer sig från IMD bland annat på så sätt att även försäkringsföretagens distribution av försäkringar omfattas av regleringen.
- 1.3** Captiveföretag är försäkringsföretag med tillstånd enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) ("**FRL**"). Captiveföretag försäkrar eller återförsäkrar emellertid endast risker i det företag eller den grupp av företag som företaget tillhör. Syftet med att använda sig av captiveföretag i en koncern är oftast att effektivisera koncernens kapitalanvändning, riskhantering i vidare mening och administration. Captiveföretagens kunder är således vanligen enbart andra bolag inom den egna koncernen. Captiveföretag distribuerar ofta försäkringar mot stora risker och/eller återförsäkringar.

2 FDLs tillämpningsområde mm*Försäkringsdistribution*

- 2.1** FDL ska tillämpas på försäkringsföretags och försäkringsförmedlares försäkringsdistribution. Med försäkringsdistribution avses verksamhet som består i att mot ersättning ge råd om försäkringsavtal eller föreslå försäkringsavtal eller utföra annat förberedande arbete innan ett försäkringsavtal ingås, att ingå ett försäkringsavtal eller att bistå vid förvaltning eller fullgörande av ett sådant avtal. Något undantag för captivebolag finns inte i FDL. FDL gäller således för captiveföretag på samma sätt som för andra försäkringsföretag.
- 2.2** Försäkringsföretag anses bedriva försäkringsdistribution vid omsättning av försäkringar

ADVOKATFIRMAN VINGE KB

SMÅLANDSGATAN 20
BOX 1703
SE-111 87 STOCKHOLM
SWEDEN

TEL +46 (0)10 614 30 00
FAX +46 (0)10 614 31 90
www.vinge.se

till kunder. Därutöver omfattas även försäkringsföretagets produktutveckling av regelverket för försäkringsdistribution.

Stora risker och återförsäkring

- 2.3 Flera av reglerna i FDL gäller inte när distributionen avser återförsäkring eller försäkring mot stora risker. Undantagen omfattar reglerna om produktgodkännande och flertalet av informationsreglerna. Vid distribution avseende återförsäkring eller försäkring mot stora risker är det vidare möjligt att avtala bort den skadeståndsskyldighet som är kopplad till hederlighets- och sundhetskravet i 4 kap. 1 § FDL.

Geografiskt tillämpningsområde

- 2.4 Som utgångspunkt gäller hela FDL för försäkringsdistributionsverksamhet i Sverige. När en svensk försäkringsdistributör bedriver verksamhet i en annan medlemsstat ska de svenska näringsrättsliga bestämmelserna som gäller för verksamheten som sådan (1 kap. och 4 kap. FDL) tillämpas på hela verksamheten. De svenska kundskyddsreglerna (främst 5 kap. FDL) ska dock inte tillämpas när en försäkringsdistributör bedriver distribution i en annan medlemsstat eller distribution som bedrivs utanför EU.

Proportionalitetsprincipen

- 2.5 Utgångspunkten är att FDL ska tillämpas med proportionalitet. Det innebär att reglerna i FDL, såväl som tillsynsutövningen av FI, ska ske med beaktande av proportionalitetsprincipen för att reglerna inte ska bli alltför betungande för små- och medelstora företag. Till viss del har proportionalitetsprincipen kommit till direkt uttryck i FDL vilket vi kommer redogöra för närmare i det följande.

Ikraftträdande

- 2.6 FDL träder i kraft den 1 oktober 2018. FDL ska inte tillämpas på försäkringsavtal som har ingåtts före den 1 oktober 2018. Om en försäkringsdistributör godtar en förlängning av försäkringsavtalet eller vidtar en försäkringsdistributionsåtgärd som är hänförlig till avtalet efter den 1 oktober 2018, ska dock bestämmelserna i FDL tillämpas.

3 Tillkommande krav på försäkringsföretag

3.1 Inledning

- 3.1.1 De krav som tillkommer för försäkringsföretag (som inte distribuerar sparförsäkringsprodukter) genom FDL kan grovt sett delas in i näringsrättsliga krav, regler för försäkringsdistributionsverksamheten och informationskrav. De näringsrättsliga kraven kan i sin tur delas in i krav på kunskap och kompetens och godandel hos de som deltar i distributionen och krav på insikt och erfarenhet för ledningspersoner. Dessa krav gäller för alla försäkringsdistributörer oavsett vilken typ av försäkringsdistribution som bedrivs. Regler för verksamheten och informationskrav gäller i olika utsträckning för försäkringsdistributörer beroende på vilken verksamhet som bedrivs.

- 3.1.2 När det gäller regler för verksamhet och informationskrav finns i stora delar undantag för distribution av försäkringar mot stora risker eller återförsäkringar. Med stora risker avses sådana risker som definieras som stora risker enligt 3 kap. 16 § andra och tredje styckena FRL, se definition i bilaga 1.
- 3.1.3 I det följande redogörs närmare för tillkommande krav för försäkringsföretag som bedriver captiveverksamhet och undantag från dessa krav. Kraven och undantagen sammanfattas även översiktligt i bifogade tabell, bilaga 2.

3.2 Näringsrättsliga krav

Krav på kunskap och kompetens

- 3.2.1 Försäkringsföretag ska kontrollera att anställda som direkt deltar i distributionen av försäkringar, uppfyller krav på god vandel samt lämplig kunskap och kompetens för den verksamhet som ska utövas (se 2 kap. 9 § FDL jämfört med 2 kap. 7 § första stycket 1-4 och 2 kap. 8 § andra stycket FDL).
- 3.2.2 Dessa krav innebär kontroll av att den anställde
- inte är underårig, försatt i konkurs, har näringsförbud eller förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,
 - inte förekommer i belastningsregistret och har visat skötsamhet i ekonomiska angelägenheter
 - har lämplig kunskap och kompetens för den verksamhet som ska bedrivas
 - uppfyller kraven på fortlöpande fortbildning och yrkesutveckling
- I samband med en sådan kontroll ska försäkringsföretaget begära att ett utdrag ur belastningsregistret visas upp
- 3.2.3 Nivån på kunskapen ska vara lämplig och tillräcklig för den specifika verksamheten. Det betyder att kraven på innehållet i och nivå på kunskapen kan skilja sig åt, exempelvis beroende på vilka typer av försäkringsprodukter som ska distribueras, vilken befattning eller roll personen har, och om distributören har försäkringsdistribution som sin huvudsakliga verksamhet eller om den endast utgör en sidoverksamhet. Kraven specificeras närmare 4 kap. 3 § i Föreskrifterna. För captiveföretags del bör anställda som direkt deltar i distributionen i vart fall ha relevant kunskap om:
- FDL
 - Förordningen (2018:1231) om försäkringsdistribution
 - Föreskrifterna
 - EU-förordningar och riktlinjer som är tillämpliga för verksamhet med försäkringsdistribution (se punkten 3.3.6 nedan)
- 3.2.4 Försäkringsföretaget ska tillse att anställda som direkt deltar i distributionen genomför ett kunskapstest (4 kap. 8 § Föreskrifterna). Testet ska ha tillhandahållits eller godkänts av en person eller ett företag som har kunskap om de ämnesområden som testet gäller samt om hur kunskapstest ska utformas. Uppföljande kunskapstest ska genomföras årligen.

- 3.2.5 Kompetenskravet innebär att anställda i försäkringsföretag ska ha lämplig praktisk erfarenhet vilken kan komma från tidigare relevanta arbetsuppgifter hos försäkringsdistributör eller att arbetsuppgifter utförs under övervakning av annan person som anses besitta lämplig praktisk erfarenhet (4 kap. 7 § Föreskrifterna).
- 3.2.6 Försäkringsföretag ska tillse att anställda som direkt deltar i distributionen deltar i fortbildning och yrkesutveckling om minst 15 timmar årligen.
- 3.2.7 Kraven på kunskap och kompetens m.m. omfattar personal i försäkringsföretag som arbetar med bland annat försäljning av försäkringar, rådgivning kring försäkringar men även produktutveckling.¹ Såväl anställda som deras närmaste chef avses liksom sådana personer inom ledningsstrukturen som ansvarar för verkställande av strategier och förfaranden med anknytning till distributionen av försäkrings- och återförsäkringsprodukter.² Chefer eller anställda som inte är direkt involverade i försäkringsdistributionen omfattas inte, och inte heller anställda som enbart utför administrativa uppgifter. Det är upp till den enskilde försäkringsdistributören att avgöra vilka delar av personalen som omfattas av kraven utifrån de specifika förutsättningar och organisation som försäkringsdistributören valt att ha.
- 3.2.8 Ett försäkringsföretag som bedriver försäkringsdistribution ska, enligt 4 kap. 6 § FDL, ha rutiner och riktlinjer för intern kontroll av kunskap och kompetens. Med beaktande av proportionalitetsprincipen bör de interna reglerna för ett captiveföretag kunna hållas förhållandevis korta och övergripande. Dessutom ska försäkringsdistributören utse en eller flera personer som ansvarar för att distributören fullgör dessa skyldigheter. Distributören ska på Finansinspektionens begäran lämna inspektionen uppgift om namnet på den eller de personerna.

Tillämpningen av kraven vid köp av tjänster från koncernbolag

- 3.2.9 Vi har förstått att det är vanligt förekommande att captiveföretag inte har några egna anställda utan istället lägger ut alla funktioner och verksamheter på andra bolag inom koncernen. Sådan utläggning av verksamhet omfattar även distribution av försäkring. Frågan är om de personer som distribuerar försäkring åt captiveföretaget, men som är anställda i ett annat koncernbolag, omfattas av krav på kunskap- och kompetens från captiveföretagets perspektiv.
- 3.2.10 Som nämns ovan omfattar kraven på kunskap och kompetens försäkringsföretagets anställda. Om ett försäkringsföretag inte har några egna anställda är kraven formellt sett inte tillämpliga. Kraven behöver dock, enligt vår bedömning, iakttas vid utläggningen av uppdrag avseende distribution på det sätt som framgår nedan.
- 3.2.11 När ett försäkringsföretag distribuerar försäkringar via en försäkringsförmedlare med tillstånd är det försäkringsförmedlaren som är ansvarig för att förmedlarens anställda uppfyller kraven på kunskap- och kompetens. I detta fall har således försäkringsföretaget inte något ansvar för kontrollen av att de anställda uppfyller kraven.

¹ Prop. 2017/18:216, s. 454.

² Finansinspektionens beslutspromemoria *Nya regler om försäkringsdistribution samt vissa ändringar i fondregler*, FI Dnr 16-17599, s. 28.

- 3.2.12 Annorlunda förhåller det sig om ett försäkringsföretag väljer att lägga ut distributionen på bolag som inte har försäkringsförmedlingstillstånd. I detta fall har uppdragstagaren inget eget ansvar under försäkringsdistributionsregelverket utan fullgör förpliktelser som försäkringsföretaget ansvarar för.³ Försäkringsföretaget ansvarar således för att den distribution som utförs av uppdragstagaren sker i enlighet med försäkringsdistributionsreglerna.
- 3.2.13 När ett försäkringsföretag lägger ut distributionen på ett bolag som saknas försäkringsförmedlingstillstånd aktualiseras vidare reglerna om outsourcing enligt försäkringsrörelseregelverket. För försäkringsföretag regleras outsourcing i 10 kap FRL, Solvens II-förordningen⁴, samt i Eiopa:s riktlinjer för företagsstyrningssystem. Regleringen av outsourcing grundas på principen att ett försäkringsföretag som uppdrar åt någon annan att utföra funktioner eller verksamheter behåller det fulla ansvaret för att uppfylla sina förpliktelser. Reglerna innebär bland annat krav på skriftligt avtal och att uppdragstagaren ska samarbeta med Finansinspektionen avseende den utlagda verksamheten. För uppdragsavtal som avser operativ verksamhet eller funktioner som är av väsentlig betydelse är kraven strängare (10 kap 20 och 21 §§ FRL samt art 274 i Solvens II-förordningen).
- 3.2.14 Det ovan anförda innebär att ett försäkringsföretag som lägger ut distribution på ett bolag som saknar tillstånd att bedriva försäkringsförmedling ansvarar för den distributionen som om den bedrevs i försäkringsföretaget självt. Försäkringsföretaget bör därför fastställa interna regler för kontroll av kunskap och kompetens. Försäkringsföretaget ska tillse att uppdragstagaren åtar sig att efterleva dessa regler, och bör följa upp att se sker. Detta innebär således att de anställda hos uppdragstagaren som är involverade i distributionen ska uppfylla kraven på kunskap och kompetens. Som anges ovan i punkt 3.2.8 bör de interna reglerna kunna hållas korta och övergripande.
- 3.2.15 Det bör noteras att det bolag som försäkringsföretaget har lagt ut distributionen på kan anses bedriva tillståndspliktig försäkringsdistributionsverksamhet då koncernintern försäkringsdistribution inte är undantagen från lagens tillämpningsområde. En förutsättning för att tillståndspliktig försäkringsdistribution ska anses föreligga är emellertid att distributionen sker mot ersättning. För att undvika att uppdragstagaren anses bedriva tillståndspliktig försäkringsdistributionsverksamhet bör det i uppdragsavtal e.d. tydliggöras att distributionen inte sker mot ersättning.

Krav på insikt och erfarenhet

- 3.2.16 Den som ska ingå i ledningen för ett försäkringsföretag som bedriver försäkringsdistribution ska ha lämplig och tillräcklig kunskap eller praktisk erfarenhet för att kunna leda företaget på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Minst en person i ledningen ska ha kunskap om regelverk som gäller för försäkringsdistributionen, försäkringsmarknadens roll och funktion, och de försäkringar som distributionen ska avse.

³ Prop. 2017/18:216 s 127

⁴ Kommissionens delegerade förordning om komplettering av Solvens II-direktivet (2015/35)

- 3.2.17 Med anledning av att FDL träder i kraft införs nya frågor i bilaga 2a till Finansinspektionens föreskrifter om försäkringsrörelse (FFFS 2018:15) som ska användas vid lämplighetsprövning av ledningspersoner. Frågorna handlar om anseende, lämplighet, skötsamhet i ekonomiska angelägenheter, samt insikt och erfarenhet hos ledningspersoner i ett försäkringsföretag som även bedriver försäkringsdistribution.

Ansvarsförsäkring

- 3.2.18 Försäkringsföretag omfattas inte av kravet på ansvarsförsäkring. Ansvarsförsäkring är en förutsättning för tillstånd enligt FDL men endast försäkringsförmedlare omfattas av krav på tillstånd enligt FDL, se 2 kap. 6 § och 2 kap. 8-10 §§.

3.3 Regler för försäkringsdistributionsverksamheten

God försäkringsdistributionssed mm

- 3.3.1 Enligt 4 kap. 1 § FDL ska en försäkringsdistributör bedriva sin verksamhet enligt god försäkringsdistributionssed och med tillbörlig omsorg ta till vara kundens intressen. Försäkringsdistributören ska handla hederligt, rättvist och professionellt. För ett försäkringsföretag gäller kravet på god försäkringsdistributionssed i den del av dess verksamhet som kan sägas motsvara en försäkringsförmedlares verksamhet. I praktiken innebär detta inte några större förändringar för ett försäkringsföretag eftersom grundläggande krav vid försäkringsdistribution sannolikt omfattas redan av begreppet god försäkringsstandard som försäkringsföretag ska följa enligt 4 kap. 3 § FRL.
- 3.3.2 I 4 kap. 16 § andra stycket föreskrivs en skadeståndsskyldighet för försäkringsföretag som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot 4 kap. 1 § FDL. Det är enligt 1 kap. 8 § FDL möjligt att skriftligen avtala bort skadeståndsskyldigheten vid distribution avseende stora risker eller återförsäkring.

Ersättning och intressekonflikter

- 3.3.3 Enligt 4 kap. 5 § FDL ska en försäkringsdistributörs system för ersättning till anställda som är sysselsatta inom försäkringsdistributionen vara uppbyggt på ett sätt som inte negativt påverkar distributörens förmåga att uppfylla hederlighets- och sundhetskravet i 4 kap. 1 § FDL.
- 3.3.4 Enligt 8 kap. 3 § Föreskrifterna ska försäkringsdistributörer ha interna regler för ersättning till personal som är sysselsatta inom distributörens försäkringsdistribution. De interna reglerna ska ange vilka personer, eller vilka delar av personalen, som omfattas av reglerna. Av de interna reglerna ska det framgå vilka kriterier som gäller för fast respektive rörlig ersättning.
- 3.3.5 Enligt 4 kap. 3 § FDL får inte ersättning tas emot från någon annan än kunden om ersättningen kan motverka att distributören uppfyller hederlighets- och sundhetskravet i 4 kap. 1 § FDL.

Produktgodkännandeprocess

- 3.3.6 En distributör som är en utvecklare av en försäkringsprodukt ska ha en produktgodkännandeprocess på plats som uppfyller vissa krav enligt 4 kap. 7 § FDL och den delegerade förordningen 2017/2358 vad gäller produkttillsyns- och styrningskrav för försäkringsföretag och försäkringsdistributörer ("**Delegerade Förordningen**").
- 3.3.7 Kraven på produktgodkännandeprocess innebär bland annat att det för varje produkt ska fastställas en målgrupp av slutkunder, se 4 kap. 8 § FDL. Vidare ska enligt 4 kap. 9 § FDL en regelbunden översyn av produkten ske för att säkerställa att de händelser som väsentligen påverka riskerna för målgruppen beaktas och bedöma om produkten fortsatt motsvarar målgruppens behov och att produkten säljs inom den definierade målgruppen. Produktgodkännandeprocessen ska fastställas i en produktstyrningspolicy.
- 3.3.8 Det finns inget undantag för produkter som tas fram för kunder inom samma koncern som försäkringsföretaget. Processen för produktgodkännande ska dock, enligt 4 kap. 10 § FDL, vara proportionerlig och ändamålsenlig. Om försäkringsföretagets slutkunder är bolag inom samma koncern bör det innebära att processen för produktgodkännande kan förenklas väsentligt.
- 3.3.9 Enligt 4 kap. 12 § FDL gäller inte kraven på produktgodkännandeprocess för distribution av försäkring mot stora risker.

Klagomålshantering

- 3.3.10 I 4 kap. 15 § FDL och 10 kap. Föreskrifterna finns krav på klagomålshantering och information till kund om klagomålshanteringen. Dessa regler gäller för alla försäkringsdistributörer och det finns inga undantag beträffande distribution av försäkring mot stora risker.
- 3.3.11 Enligt 10 kap. 3 § Föreskrifterna ska en försäkringsdistributör ha interna regler för att hantera klagomål från kunder. Reglerna ska beslutas av styrelsen. Reglerna ska utformas med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och komplexitet.
- 3.3.12 Distributören ska även ha en klagomålsansvarig person, till vilken en missnöjd kund kan vända sig med klagomål. Distributören ska underrätta Finansinspektionen om vem som är klagomålsansvarig person hos distributören.

Krav på interna regler

- 3.3.13 Av redogörelsen ovan framgår att ett försäkringsföretag som bedriver försäkringsdistribution ska ha följande interna regler, vilka ska vara beslutade av styrelsen:
- a) Riktlinjer för intern kontroll av kunskap och kompetens (4 kap. 6 § FDL och 8 kap. 2 § Föreskrifterna)
 - b) Interna regler för att hantera klagomål från kunder (10 kap. 3 § Föreskrifterna)
 - c) Interna regler för ersättning till personal sysselsatta inom distribution (8 kap. 3 § Föreskrifterna)

Därutöver ska försäkringsföretag som utvecklar produkter som inte avser försäkring mot stora risker fastställa interna regler för produktstyrning (den Delegerade Förordningen).

3.4 Informationskrav

Grundläggande krav

- 3.4.1 Enligt 5 kap 14 § FDL ska all informationen som lämnas till kund vara rättvisande och inte vilseledande. Vidare ska marknadsföringsmaterial klart och tydligt kunna identifieras som sådant.

Krav- och behov

- 3.4.2 Enligt 5 kap. 11-12 §§ FDL måste en analys av kundens krav och behov utföras vid all försäljning av försäkringsprodukter, även då ingen rådgivning lämnas (detta krav finns redan idag).
- 3.4.3 När det gäller tillämpningen av dessa krav på krav- och behovsprövning vid gruppförsäkring får det anses ha gjorts en översiktlig krav- och behovsprövning på gruppnivå redan när gruppavtalet ingås mellan gruppföreträdaren och försäkringsföretaget. Om information om dessa antaganden lämnats till gruppmedlemmen får denne anses ha bekräftat att prövningen överensstämmer med dennes krav- och behov av försäkring när den ansluter sig till försäkringen.
- 3.4.4 Begreppet kund i FDL omfattar både icke-professionella eller professionella kunder..

Standardiserat produktfaktablad

- 3.4.5 5 kap. 13 § FDL innehåller ett krav på att utvecklare av skadeförsäkringsprodukter att upprätta ett standardiserat faktablad (s.k. IPID:s) för skadeförsäkringsprodukter som distribueras till fysiska personer som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet. De närmare kraven på innehållet i en IPID framgår av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2017/1469 om ett standardiserat produktfaktablad för försäkringsprodukter.
- 3.4.6 Standardiserade produktfaktablad behöver inte tas fram vid gruppförsäkring.⁵

Informationens form

- 3.4.7 I och med FDL och Föreskrifterna införs striktare krav på informationens form; informationen ska lämnas på papper om kunden inte aktivt lämnat samtycke till digital kommunikation. I 5 kap. 15 § FDL och i 11 kap. 14 § Föreskrifterna finns närmare krav på informationens form och när den kan lämnas på annat varaktigt medium än papper.

Undantag från informationsplikten

- 3.4.8 Enligt 5 kap. 22 § FDL gäller inte informationskraven vid distribution av försäkringar

⁵ Prop. 2017/18:216 s 301

mot stora risker eller återförsäkring.

- 3.4.9 Undantaget är omfattande och innebär i praktiken att det enda kravet på information som gäller vid distribution av försäkringar mot stora risker eller återförsäkring är att informationen ska vara rättvisande och inte får vara vilseledande samt att marknadsföringsmaterial klart och tydligt ska kunna identifieras som sådant.

ADVOKATFIRMAN VINGE KB

Bilaga 1

3 kap 16 § andra stycket FRL

”Med stora risker avses

1. *de försäkringar som anges i 2 kap. 11 § första stycket klasserna 4–7 samt 11 och 12,*
2. *de försäkringar som anges i 2 kap. 11 § första stycket klasserna 14 och 15, om försäkringstagaren är näringsidkare och den försäkrade risken avser näringsverksamheten, och*
3. *de försäkringar som anges i 2 kap. 11 § första stycket klasserna 3, 8–10, 13 och 16, om försäkringstagaren är näringsidkare och minst två av följande förutsättningar är uppfyllda enligt senast fastställda resultat- och balansräkning:*
 - a. *försäkringstagaren har en balansomslutning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 6 200 000 euro,*
 - b. *försäkringstagaren har en bruttoomsättning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 12 800 000 euro,*
 - c. *försäkringstagaren har haft i genomsnitt minst 250 personer anställda.*

Om försäkringstagaren ingår i en koncern som avger koncernredovisning, ska förutsättningarna i andra stycket 3 ovan gälla koncernen.”

2 kap 11 § FRL första stycket

”11 § Tillstånd för direkt skadeförsäkringsrörelse ska avse en eller flera av följande försäkringsklasser eller risk som hänför sig till en sådan klass:

1. *olycksfall, dock inte försäkring som avses i 12 § klass IV,*
2. *sjukdom, dock inte försäkring som avses i 12 § klass IV,*
3. *landfordon (andra än spårfordon),*
4. *spårfordon,*
5. *luftfartyg,*
6. *fartyg,*
7. *godstransport,*
8. *brand och naturkrafter,*
9. *annan sakskada,*
10. *motorfordonsansvar,*
11. *luftfartygsansvar,*
12. *fartygsansvar,*
13. *allmän ansvarighet,*
14. *kredit,*
15. *borgen,*
16. *annan förmögenhetsskada,*
17. *rättsskydd, och*
18. *assistans.*

Bilaga 1

	God försäkringsdistributions-sed	Målmarknad och produkt-godkännande	Informations-krav	Ersättning	Styrning & Organisation	Kunskap och kompetens
FDL ref.	4 kap. 1 §	4 kap.7-11 §§ (+ Delegerade Förordningen)	5 kap.	4 kap. 2,3 och 5 §§	4 kap. 1, 5 och 6 §§	4 kap. 6 §
Undantag för stora risker?	Delvis*	Ja (4 kap. 12 §)	Ja**	I praktiken, nej***	Nej	Nej
Undantag för återförsäkring?	Delvis*	Nej	Ja**	I praktiken, nej***	Nej	Nej

* Skadeståndsskyldigheten kopplad till brott mot god försäkringsdistributionssed kan avtalas bort.

** De generella kraven enligt 5 kap 14 § FDL gäller, vilka innebär att information ska vara rättvisande, tydlig och inte missvisande samt att marknadsföringskommunikation alltid ska vara tydligt identifierbar som sådan.

*** Bestämmelsen hänvisar till 4 kap 1 § FDL. Skadeståndsskyldigheten kopplad till brott mot god försäkringsdistributionssed kan avtalas bort. Kraven i övrigt enligt denna bestämmelse gäller, liksom krav på interna regler enligt föreskrifterna.